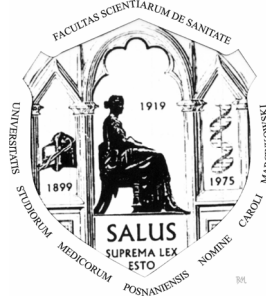

Uniwersytet Medyczny
im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Wydział Nauk o Zdrowiu

PIEŁĘGNIARSTWO POLSKIE

POLISH NURSING

Nr 4(30)

Poznań 2008

SPIS TREŚCI

<i>Od Redaktora</i>	257	<i>Andrzej Klamerek: Usługi medyczne jako produkty marketingu społecznego</i>	306
<i>PRACE ORYGINALNE</i>			
<i>Jacek Konieczka, Anna Mazurkiewicz: Poziom sprawności pensjonariuszy Domów Pomocy Społecznej w zakresie instrumentalnych czynności codziennego życia</i>	259	<i>Andrzej Klamerek: Zarządzanie czynnikiem ludzkim w opiece zdrowotnej</i>	311
<i>Mieczysława Wyderka: Wiedza badanych kobiet o profilaktyce raka szyjki macicy</i>	262	<i>Bartłomiej Juras, Joanna Zdanowska, Agnieszka Krawczyk: Bezpieczeństwo a zagrożenia cywilizacyjne i kryzysy</i>	317
<i>Urszula Kwapisz, Maria Danuta Głowacka: Psychospołeczne aspekty stanu funkcjonalnego osób niepełnosprawnych w Domu Pomocy Społecznej</i>	271	<i>Piotr Stawny: Innowacje techniczne w zakładach opieki zdrowotnej</i>	323
<i>PRACE POGLĄDOWE</i>			
<i>Bogumiła Ratajczak, Urszula Kwapisz: Metody prewencji w odniesieniu do pacjentów niepełnosprawnych po przebytych udarze mózgowym</i>	277	<i>Małgorzata Posuszna: Człowiek chory w środowisku wiejskim w okresie Drugiej Rzeczypospolitej</i>	327
<i>Julita Wojciechowska, Ewa Mojs, Maia Stanisławska-Kubiak: Regulacyjne właściwości programów prewencji otyłości u dzieci i młodzieży a środowiskowe czynniki ryzyka</i>	283	<i>VARIA</i>	
<i>Józefa Czarnecka, Andrzej Krupienicz: Rola pielęgniarki epidemiologicznej w zapobieganiu zakażeń szpitalnych</i>	287	<i>Marcin Cybulski, Bogusław Stelcer, Wojciech Strzelecki: Albert Schweitzer w Poznaniu – zapowiedzi i sprawozdania</i>	332
<i>Bartosz Jakub Piasecki, Agnieszka Nowogrodzka: Psychologiczne następstwa cukrzycy</i>	292	<i>RECENZJE</i>	
<i>Grażyna Czerwiak, Alicja Głowacka-Rębała, Aneta Czerwiak: Specyfika sportu i imprez sportowych jako obszarów sponsoringu</i>	298	<i>Maia Stanisławska-Kubiak, Wojciech Strzelecki: Recenzja książki H. Knappa „Komunikacja w terapii”</i>	334
<i>Grażyna Czerwiak, Alicja Głowacka-Rębała, Aneta Czerwiak: Sport w życiu lokalnej społeczności</i>	302	<i>INFORMACJE O KONFERENCJI</i>	
		Konferencja „Ochrona Zdrowia Społecznego”, Poznań, 4 grudnia 2009	335

CONTENTS

<p><i>Editorial</i> ..... 258</p> <p style="text-align: center;"><i>ORYGINAL PAPERS</i></p> <p><i>Jacek Konieczka, Anna Mazurkiewicz</i>: The level of proficiency of House of social equipment charges in instrumental daily life activities ..... 259</p> <p><i>Mieczysława Wyderka</i>: The studied women about prophylaxis of crayfish of neck uterus' knowledge ... 262</p> <p><i>Urszula Kwapisz, Maria Danuta Głowacka</i>: The psycho-social aspects of functional state for elderly disabled persons in the Nursing Home ..... 271</p> <p style="text-align: center;"><i>REVIEW PAPERS</i></p> <p><i>Bogumiła Ratajczak, Urszula Kwapisz</i>: The preventive measures with regard to disabled – post stroke patients ..... 277</p> <p><i>Julita Wojciechowska, Ewa Mojs, Maia Stanisławska-Kubiak</i>: Regulative properties of obesity prevention programs for children and youth versus environmental risk factors ..... 283</p> <p><i>Józefa Czarnecka, Andrzej Krupienicz</i>: The role of an epidemiological nurse in the prevention of hospital-acquired infections ..... 287</p> <p><i>Bartosz Jakub Piasecki, Agnieszka Nowogrodzka</i>: Psychological effects of diabetes ..... 292</p> <p><i>Grażyna Czerwiak, Alicja Głowacka-Rębała, Aneta Czerwiak</i>: The specific character of sport and sport events as the field of sponsorship ..... 298</p>	<p><i>Grażyna Czerwiak, Alicja Głowacka-Rębała, Aneta Czerwiak</i>: Sport in life of a local community ..... 302</p> <p><i>Andrzej Klamerek</i>: Medical services as social marketing products ..... 306</p> <p><i>Andrzej Klamerek</i>: Human resources management in health care ..... 311</p> <p><i>Bartłomiej Juras, Joanna Zdanowska, Agnieszka Krawczyk</i>: Safety, risk factor and crisis ..... 317</p> <p><i>Piotr Stawny</i>: Innovation in health care organizations ..... 323</p> <p><i>Małgorzata Posłuszna</i>: A sick man in the rural areas during the Second Republic of Poland ..... 327</p> <p style="text-align: center;"><i>VARIA</i></p> <p><i>Marcin Cybulski, Bogusław Stelcer, Wojciech Strzelecki</i>: Albert Schweitzer in Poznan – announcements and reports ..... 332</p> <p style="text-align: center;"><i>REVIEWS</i></p> <p><i>Maia Stanisławska-Kubiak, Wojciech Strzelecki</i>: The review of the book: The communication in therapy by H. Knapp ..... 334</p> <p style="text-align: center;"><i>THE INFORMATION ABOUT THE CONFERENCE</i></p> <p>The conference: Social Health Care, 4-th December 2009 r., Poznan, Poland ..... 335</p>
--	--

Od Redaktora

Szanowni Czytelnicy

W imieniu Komitetu Naukowego mamy przyjemność zarekomendować Państwu kolejny numer *Pielęgniarstwa Polskiego*.

Treści zawarte w tym tomie mają bardzo zróżnicowany charakter, odzwierciedlają jednak obszary zainteresowań poznawczych i klinicznych personelu medycznego, jak i kadr nauki akademii medycznych i innych. Część z tych prac będzie przedstawiona podczas najbliższej konferencji naukowo-szkoleniowej organizowanej przez Polskie Towarzystwo Nauk o Zdrowiu (sprawozdanie przedstawiamy w kolejnym numerze). Bardzo radosnym i budzącym uznanie jest fakt, iż duża część tych prac ma charakter oryginalny i powstała dzięki aktywności średniego personelu medycznego.

Numer otwiera praca zawierająca informacje dotyczące jakości opieki w domach pomocy społecznej oraz sprawności i samodzielności pensjonariuszy tych instytucji. Kolejnym ważnym problemem poruszonym przez Mieczysławę Wyderkę jest aktualna wiedza kobiet na temat profilaktyki raka szyjki macicy. Są to zagadnienia szczególnie istotne z perspektywy indywidualnej, jak i polityki zdrowotnej, zdrowia społecznego. Kolejny ważny temat poruszają Kwapisz, Głowacka – determinanty stanu funkcjonalnego pensjonariuszy domów pomocy społecznej. Wśród prac poglądowych znajdują się artykuły z zakresu opieki nad pacjentem z cukrzycą oraz prewencji zakażeń szpitalnych.

Mocną stroną naszego czasopisma jest prezentacja prac z zakresu organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia. Tym razem prace prezentują Andrzej Klamerek – usługi medyczne jako produkt marketingu społecznego, zarządzanie zasobami ludzkimi w ochronie zdrowia oraz Piotr Stawny – innowacje techniczne. Wskazuje to po raz kolejny na wzrastające zainteresowanie tą dziedziną nauk o zdrowiu wśród średniego personelu medycznego.

Numer bieżący zamyka ciekawy artykuł stanowiący pewnego rodzaju podsumowanie historyczne i wgląd w sytuację człowieka chorego w okresie Drugiej Rzeczypospolitej.

Stałą częścią naszego pisma jest recenzja książek naukowych.

Życząc Państwu owocnej lektury prosimy o zapoznanie się z materiałami dotyczącymi najbliższej konferencji organizowanej przez Polskie Towarzystwo Nauk o Zdrowiu.

Dr hab. Maria Danuta Głowacka
Redaktor Naczelny

Dr Ewa Mojs
Sekretarz Naukowy

Editor's note

Dear readers

On behalf of the Scientific Committee we have a great pleasure to recommend a new issue of Polish Nursing to you.

The contents of the volume are diverse in character nonetheless they depict clinical and cognitive interests of not only medical personnel but also the faculty of university medical schools and other colleges. Some of the papers in question will be presented at the next Scientific conference organized by Polish Society of Health Sciences (a report of which is to be published in the next issue of our quarterly). We are really glad and proud that a great deal of the articles are original and were written by members of middle medical personnel.

The first paper on the list of contents contains information on quality of care in nursing homes and independence of residents of these institutions. Next, Mieczysława Wyderka writes about women's knowledge on prevention of cancer of the cervix. These two issues are especially important problems of both individual and social health policy. Another vital topic which is touched upon by authors Kwapisz and Głowacka is connected with determinants of functional status of nursing home residents. Additionally, review articles include papers on medical care of diabetic patients and prevention of in-hospital infections.

Papers on organization and management of healthcare are a strength of our periodical. This time you can find papers by Andrzej Klamerek on medical services as a product of social marketing and HR management in healthcare. Also, the paper by Piotr Stawny deals with technical innovations. Once again, these articles point to the fact that middle medical personnel's interest in these elements of health science is growing.

The last article on the list of contents is a kind of historical outline and an insight into the situation of ill people back in the times of the second Polish Republic. To add, reviews of scientific publications are a permanent part of our periodical.

We wish you a good time reading and ask you to take a look at the materials on the next scientific conference organized by Polish Society of Health Sciences which is coming very soon.

*Maria Danuta Głowacka, PhD
Editor In Chief*

*Ewa Mojs, PhD
Scientific Secretary*

POZIOM SPRAWNOŚCI PENSJONARIUSZY DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE INSTRUMENTALNYCH CZYNNOŚCI CODZIENNEGO ŻYCIA

THE LEVEL OF PROFICIENCY OF HOUSE OF SOCIAL EQUIPMENT CHARGES IN INSTRUMENTAL DAILY LIFE ACTIVITIES

JACEK KONIECZKA, ANNA MAZURKIEWICZ

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
kierunek: Zdrowie Publiczne
Studenckie Koło Naukowe Holistycznej Opieki nad Pacjentem
opiekun: dr Urszula Kwapisz
Zakład Organizacji i Zarządzania
Katedra Nauk o Zdrowiu
kierownik: dr hab. n. hum. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Praca przedstawia wyniki badań przeprowadzonych w dwóch poznańskich Domach Pomocy Społecznej odnoszących się do poziomu sprawności pensjonariuszy. Badania przeprowadzono 14 i 18 grudnia 2006 roku. Pensjonariuszom zadano pytania dotyczące poziomu ich sprawności w zakresie wykonywania instrumentalnych czynności codziennego życia. Badaniem objęto 31 osób. Badania wykazały, że wśród pensjonariuszy najliczniejszą grupę stanowiły osoby zdolne do samodzielnego chodzenia poza domem i korzystania ze schodów. 19% osób było całkowicie niezdolnych do chodzenia poza domem, a korzystać ze schodów samodzielnie nie mogło 26% badanych. Czynnością sprawiającą najmniej kłopotów badanym pensjonariuszom było rozporządzanie własnymi pieniędzmi. Z kolei ponad połowa badanych pensjonariuszy zgłaszała problemy lub całkowitą niezdolność do przygotowywania posiłków oraz chodzenia po zakupy. Wśród badanych zaobserwowano, że 19% pensjonariuszy zgłasza kłopoty związane z korzystaniem z telefonu, a 26% pensjonariuszy nie potrafi całkowicie samodzielnie przyjmować leków.

Słowa kluczowe: sprawność, instrumentalne czynności codziennego życia, domy pomocy społecznej.

Summary

Publication is presented the results of research about daily life activities of charges in 2 House of social equipment of Poznań city. Research was taken 14 and 18 of December 2006. Questions were concerned proficiency in instrumental daily life activities. 31 charges were researched. The most numerous group was able to independent moving beyond house and on stairs. 19% were completely unable to walking beyond the house and 26% couldn't independent use the stairs. The easiest action was management of money. Half over charges had problems or they were completely unable to preparing meal or make shopping. Boarders had also problems with using telephone (19%) or taking independent their medicines (26%).

Key words: proficiency, daily life activities, House of social equipment.

WIEDZA BADANYCH KOBIET O PROFILAKTYCE RAKA SZYJKI MACICY

THE STUDIED WOMEN ABOUT PROPHYLAXIS OF CRAYFISH OF NECK UTERUS' KNOWLEDGE

MIECZYŚLAWA IRENA WYDERKA

Zakład Pielęgniarstwa Klinicznego
Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital im. M. Madurowicza w Łodzi
Kierownik: dr med. Małgorzata Wojciechowska

Streszczenie

Wczesne wykrycie raka szyjki macicy daje szansę na całkowite wyleczenie. Byłoby ono możliwe, gdyby kobiety regularnie chodziły do lekarza ginekologa i regularnie wykonywały badanie cytologiczne. Praca przedstawia jak ważną rolę odgrywają badania na wczesne wykrycie tej choroby i jaka jest wiedza posiadana przez kobiety na temat raka szyjki macicy. Została napisana na podstawie przeprowadzonych badań. Metodą badawczą był anonimowy kwestionariusz ankiety, przeprowadzonej wśród 150 kobiet przyjmowanych do oddziału ginekologii. Postanowiono sprawdzić ich wiedzę na temat profilaktyki raka szyjki macicy. Z przeprowadzonych badań wynika, że badane kobiety posiadają niewielką wiedzę na temat raka szyjki macicy i profilaktyki tej choroby. Bardzo zaskakujące jest to, że kobiety nie korzystają z otrzymywanych zaproszeń na bezpłatne badanie cytologiczne. Niepokojące jest również to, że na dalszą diagnostykę muszą dość długo czekać, gdzie czas w tej chorobie odgrywa dużą rolę. Niektóre z nich nawet nie wiedzą co to jest cytologia. Wiedza kobiet na temat HPV jest znikoma. Mogę stwierdzić, że większość badanych kobiet nie przejmuje się własnym zdrowiem, nie chodzi regularnie do ginekologa i nie wykonuje badań cytologicznych.

Słowa kluczowe: rak szyjki macicy, badanie, cytologia, wiedza, kobieta.

Summary

Early detection of the disease gives a chance for complete recovery, which could be achieved by regular gynaecological check out and regular pap smears. The paper underlines the importance of examinations for early detection of the disease and shows the women awareness of the cervical cancer. The paper was written on the survey of 150 women admitted to the gynaecological ward. The aim of the study was to check the knowledge of the disease and its prevention. In the result of the study turned out that women know little about the disease and its prevention and what is more they do not take part in prophylactic cytological examinations. Some of them do not know anything about cervical smears or have never heard about HPV infection. It is also threatening that full diagnosis takes a lot of time as the time is very important in the course of that disease. The result of the survey was that women in Poland are not aware of their health, as far as the cervical cancer is concerned, do not have regular gynaecological examinations and do not have regular cervical smears.

Key words: cervical cancer, examination, cervical smear, knowledge, woman.

PSYCHOSPOŁECZNE ASPEKTY STANU FUNKCJONALNEGO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

THE PSYCHO-SOCIAL ASPECTS OF FUNCTIONAL STATE FOR ELDERLY DISABLED PERSONS IN THE NURSING HOME

URSZULA KWAPISZ, MARIA DANUTA GŁOWACKA

Zakład Organizacji i Zarządzania
Wydział Nauk O Zdrowiu

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Kierownik: dr hab. n. hum. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Celem badania było uzyskanie informacji na temat samooceny stanu zdrowia osób niepełnosprawnych ruchowo przebywających w Domu Pomocy Społecznej.

Material i metody. Badania wykonano u 50 osób z niepełnosprawnością ruchową w wieku od 59 do 83. roku życia, przebywających w całodobowym Domu Pomocy Społecznej. Badanie wykonano metodą ankiety z wykorzystaniem wystandaryzowanego kwestionariusza FACT-G. Zdecydowana większość badanych to osoby samotne i z niższym wykształceniem.

Wyniki badań i omówienie. Analiza całościowa wykazała, że mężczyźni posiadają w większym stopniu niż kobiety zmniejszoną tolerancję na takie symptomy, jak: ból, zaburzenia snu, cierpienie spowodowane trudnościami w zaspokajaniu potrzeb rodziny oraz skutki z współistniejących z niepełnosprawnością chorób (polipatologia). Stan emocjonalny osób badanych przedstawia się niemal bez różnic statystycznych w zależności od płci. Trudności w pełnieniu ról społecznych wystąpiły głównie u osób z wykształceniem wyższym i średnim. Pogorszenie sprawności fizycznej związanej z wykonywaniem czynności codziennych zgłaszały kobiety, zwłaszcza z wykształceniem niższym oraz samotne.

Wnioski. Pacjenci przebywający w DPS to najczęściej osoby starsze ze zwiększonym ryzykiem niesprawności funkcjonalnej i dlatego mogą wśród nich występować problemy psychofizyczne, które wymagają indywidualnego podejścia i opieki holistycznej. Istnieje również konieczność stałego monitorowania poziomu samooceny zdrowia osób w podeszłym wieku przebywających w Domu Pomocy Społecznej.

Słowa kluczowe: niepełnosprawność, starsze osoby, Dom Pomocy Społecznej, stan funkcjonalny.

Summary

The purpose of this study has been to obtain information about self – evaluation of the health condition of physically disabled people living in a Nursing Home.

Material and methods. Fifty locomotor disabled people between the age of 59 and 83 were surveyed. All of them reside in the 24 hr care centres. The survey has been carried out using standardized questionnaire – FACT-G. The majority of surveyed people were single and without higher education.

Results. The analysis of data indicated that men show less tolerance than women for pain, sleep disturbance, suffering caused by difficulties in providing for the family and co-existent with disability illnesses (multipathology). Emotional state of surveyed people did not show significant statistical differences between men and women. The difficulties associated with fulfilling social functions were present mainly in people who completed secondary and higher education. The difficulties with performing activities of daily living were reported by women in particular those who were without higher education and single.

Conclusions. The majority of patients residing in Social Care Centres are elderly with the higher probability for functional disability and, therefore, they could present with psychosomatic problems which require individual and holistic approach. There is also a need for regular (continuous) monitoring of perception of well being of people who reside in Social Care Centres.

Key words: disability, elderly, Nursing Home, functional state.

METODY PREWENCJI W ODNIESIENIU DO PACJENTÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH PO PRZEBYTYM UDARZE MÓZGOWYM

THE PREVENTIVE MEASURES WITH REGARD TO DISABLED – POST STROKE PATIENTS

BOGUMIŁA RATAJCZAK, URSZULA KWAPISZ

Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
kierunek: Zdrowie Publiczne
Studenckie Koło Naukowe Holistycznej Opieki nad pacjentem
opiekun: dr Urszula Kwapisz
Zakład Organizacji i Zarządzania
Katedra Nauk o Zdrowiu
kierownik: dr hab. n. hum. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Udary mózgu są zaliczane do najgroźniejszych chorób cywilizacyjnych. Rocznie na świecie umiera około 4,6 milionów ludzi, a w Polsce udary mózgu są przyczyną około 48% wszystkich zgonów. Rokowania na przyszłość nie są optymistyczne, wg WHO szacuje się, iż w 2020 roku będzie umierać około 7,6 milionów ludzi rocznie.

Celem pracy było przedstawienie sytuacji psychospołecznej pacjentów niepełnosprawnych, po udarze mózgu.

Udar mózgu jest chorobą o różnicowanej etiopatogenezie, a jej skutkiem jest trwała niepełnosprawność. Na świecie dotyczy ona około 50%, a w Polsce 70% [1] chorych, którzy przeżyli udar mózgu.

Koszty związane z leczeniem, rehabilitacją i opieką nad pacjentami po udarze mózgu są bardzo wysokie i sięgają milionów dolarów, a ich skutki ekonomiczne mają szeroki zasięg zmniejszając tak ludzkie, jak i gospodarcze zasoby.

Najczęstszymi przyczynami zatorowych i krwotocznych udarów mózgu są choroby miażdżycowe, nadciśnienie, palenie tytoniu oraz wiek. Bardzo duże znaczenie w zapobieganiu udarów mózgu ma szeroka edukacja i profilaktyka pierwotna oraz profilaktyka wtórna zapobiegająca ponownym udarom mózgu.

Udar mózgu diametralnie zmienia i zaburza życie chorego i jego rodziny. Istotnym aspektem sytuacji psychospołecznej jest systematyczna i w znaczący sposób obniżająca się jakość życia i doprowadza do pogorszenia sytuacji materialnej wskutek utraty dotychczasowych zarobków. Znaczący wpływ ma osobowość człowieka, jego stan psychiczny i emocjonalny. Depresja dotyka około 50% chorych przeżywających udar. Duże znaczenie ma wsparcie społeczne, które swoim zasięgiem powinno objąć pacjenta niepełnosprawnego i jego rodzinę. Wsparcie korzystnie wpływa na proces zdrowienia i dobrostan, ogólnie działa wzmocniająco i ma zawsze pozytywny wpływ przy prawidłowych relacjach międzyludzkich. Jednak dobry stan funkcjonowania nie zawsze musi oznaczać dobrą readaptację psychospołeczną, natomiast szeroko dostępne i trafne wsparcie społeczne ma wpływ na funkcjonowanie dziedziny psychospołecznej.

Słowa kluczowe: udar mózgu, prewencja, niepełnosprawność.

Summary

Brain strokes are one of the most dangerous diseases of the civilization. In the whole world, approximately 4.6 million of people die every year because of strokes, in Poland- brain strokes account for about 48% of total death. Future prospects are not optimistic. It is estimated that 7.6 million of people will die because of brain strokes.

The aim of the thesis was the presentation of psychosocial situation of patients disabled after the brain stroke.

Brain stroke is characterized by differential ethiopathogenesis, and results in a complete disability which include about 50% of the affected people in the world and 70% in Poland. The costs of treatment and rehabilitation after the stroke are very high and come to million of dollars and its economic results have a long-lasting effects because of decreased resources of national economy.

The most frequent reasons of strokes are: hypertension, smoking, and an elderly age. The education and secondary prophylaxis are the most important in the prevention of stroke.

Brain stroke leads to major disturbances in the life of the patient and the whole family, as well. One of the most important aspects in the general psychosocial situation is the systematic decrease of the life quality aggravated by the loss of income. The personality of the patient and his/hers psychological and emotional position are very important. Depression concerns 50% of the patients with the brain stroke. The social assistance of disabled patient and his family plays an important role. It has a beneficial impact on the process of rehabilitation and interpersonal relations. A good functionality not always means good psychosocial re-adaptation. However, most important is the assistance of the community.

Key words: brain stroke, prevention, disability.

REGULACYJNE WŁAŚCIWOŚCI PROGRAMÓW PREWENCJI OTYŁOŚCI U DZIECI I MŁODZIEŻY A ŚRODOWISKOWE CZYNNIKI RYZYKA

REGULATIVE PROPERTIES OF OBESITY PREVENTION PROGRAMS FOR CHILDREN AND YOUTH VERSUS ENVIRONMENTAL RISK FACTORS

JULITA WOJCIECHOWSKA, EWA MOJS, MAIA STANISŁAWSKA-KUBIAK

Instytut Psychologii
Zakład Psychologii Socjalizacji i Wspomagania Rozwoju
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Kierownik: prof. dr hab. Anna Brzezińska
Zakład Psychologii Klinicznej
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik Zakładu: dr Ewa Mojs

Streszczenie

Analiza danych epidemiologicznych wskazuje stały wzrost liczby dzieci otyłych. Naukowcy wciąż szukają odpowiedzi jak zatrzymać ten destruktywny proces. Jak dotąd wydaje się, iż najskuteczniejszą metodą zapobiegania i leczenia otyłości to zmiana niewłaściwych nawyków żywieniowych oraz regularna aktywność fizyczna. Aby jednak osiągnąć znaczące efekty potrzebna jest współpraca i dobra komunikacja dziecka ze światem zewnętrznym. Świat zewnętrzny może być zarówno czynnikiem ryzyka dla dziecka, jak i wspierać dziecko w zachowaniach prozdrowotnych. W budowaniu konstruktywnej wymiany dziecka i środowiska powinny być zaangażowani rodzice, szkoła i środowisko publiczne.

Słowa kluczowe: dziecko otyłe, czynniki ryzyka, zachowania prozdrowotne.

Summary

Epidemiological data analysis indicates continuous growth in number of obese children. Scientists are still looking for an answer: how to stop this destructive process. As it has seemed so far, the most effective obesity prevention and treatment method is modification of improper eating habits and regular physical activity. As to achieve the significant effects, though, co-operation and good communication between a child and the outer world is needed. The external world both can be a risk factor and can support child's pro-health behaviours. Parents, school and public environment should be engaged in creating the constructive exchange between a child and environment.

Key words: obese child, risk factors, pro-health behaviours.

ROLA PIELEŃNIARKI EPIDEMIOLOGICZNEJ W ZAPOBIEGANIU ZAKAŻEŃ SZPITALNYCH

THE ROLE OF AN EPIDEMIOLOGICAL NURSE IN THE PREVENTION OF HOSPITAL-ACQUIRED INFECTIONS

JÓZEFA CZARNECKA, ANDRZEJ KRUPIENICZ

Zakład Podstaw Pielęgniarstwa, Wydział Nauki o Zdrowiu WUM w Warszawie
Kierownik Zakładu: prof. dr hab. n. med. Andrzej Krupienicz

Streszczenie

Zakażenia szpitalne stanowią bardzo duży problem współczesnej medycyny, dlatego tak ważne jest zapobieganie ich powstawaniu. Nadzór nad zakażeniami szpitalnymi sprawuje zespół ds. kontroli zakażeń. Głównym jego zadaniem jest ochrona zdrowia pacjentów i pracowników przed działaniem szkodliwych czynników biologicznych. Kluczową rolę w tym zespole odgrywa pielęgniarka epidemiologiczna, która oprócz nadzoru epidemiologicznego, monitoringu zakażeń szpitalnych, czynników patogennych, prowadzi również działalność rozpoznawczą, edukacyjną oraz doradczą w zakresie zapobiegania i kontroli zakażeń szpitalnych. Opracowuje, wdraża i kontroluje przestrzeganie procedur, w celu uzyskania prewencyjnych zachowań oraz zmniejszenie liczby zachorowań i umieralności z powodu zakażeń szpitalnych.

Słowa kluczowe: pielęgniarka epidemiologiczna, zakażenia szpitalne, nadzór epidemiologiczny, zapobieganie, czynniki ryzyka.

Summary

Hospital-acquired infections constitute a very big problem for the present-day medicine. That is why their prevention is of highest importance. The 'Infection Control Team' is in charge of the supervision of hospital-acquired infections. Its main aim is to protect patients' and hospital employees' health from the deleterious effect of harmful biological factors. The key role in that team is played by the epidemiological nurse, who, apart from carrying out the epidemiological supervision, and monitoring hospital-acquired infections and pathogenic factors, also pursues the exploratory, educational, and counseling activities in the field of prevention and control of hospital-acquired infections. The epidemiological nurse develops, implements and controls the observance of the procedures, in order to enforce a habit of prevention and to reduce incidence and mortality due to hospital-acquired infections.

Key words: epidemiological nurse, hospital-acquired infections, epidemiological supervision, prevention, risk factors.

PSYCHOLOGICZNE NASTĘPSTWA CUKRZYCY

PSYCHOLOGICAL EFFECTS OF DIABETES

BARTOSZ JAKUB PIASECKI, AGNIESZKA NOWOGRODZKA

Zakład Zarządzania i Organizacji
Wydział Nauk o Zdrowiu

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Kierownik: dr hab. n. hum. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Cukrzyca jest zespołem chorób metabolicznych cechujących się podwyższonym poziomem cukru we krwi (hiperglikemia) spowodowanym zaburzeniami w wydzielaniu i/lub działaniu insuliny. Choroba ta stanowi jedno z większych zdrowotnych wyzwań na świecie. Międzynarodowa Organizacja Zdrowia i Problemów Zdrowotnych szacuje, iż obecnie choruje na nią ponad 180 milionów osób. Cukrzyca oprócz wielu komplikacji zdrowotnych, niesie także skutki psychologiczne. Pacjenci zmagający się z objawami tej choroby doświadczają podwyższonego poziomu stresu, lęku, częściej niż w populacji generalnej występują zaburzenia odżywiania, funkcjonowania seksualnego i objawy depresji. Skutki cukrzycy dotyczą także rodziny chorego i wzmagają konflikty w najbliższym otoczeniu.

Praca jest próbą przedstawienia najważniejszych doniesień dotyczących problemów psychologicznych diabetyków, które powinny być brane pod uwagę w projektowaniu kompleksowych oddziaływań leczniczo–terapeutycznych w cukrzycy.

Słowa kluczowe: cukrzyca, problemy psychologiczne, leczenie.

Summary

Diabetes mellitus is a metabolic disorder which is characterized by elevated blood glucose levels (hyperglycemia) as a result of dysfunctions in insulin secretion and/or activity. This disease is nowadays recognized as one of the biggest health challenges in the world. World Health Organization estimate that there are over 180 million people with diabetes. Diabetes mellitus apart from health complications brings also psychological consequences. Diabetic patients experience increased levels of stress and anxiety, more often than in general population they suffer from eating disorder, depression and sexual problems. The consequences of diabetes afflict also patients' families and intensify interpersonal conflicts.

This article attempts to present the most important reports on psychological problems of diabetics, which should be taken into account in complex diabetes treatment projects.

Key words: diabetes mellitus, psychological problems, treatment.

SPECYFIKA SPORTU I IMPREZ SPORTOWYCH JAKO OBSZARÓW SPONSORINGU

THE SPECIFIC CHARACTER OF SPORT AND SPORT EVENTS AS THE FIELD OF SPONSORSHIP

GRAŻYNA CZERWIAK¹, ALICJA GŁOWACKA-RĘBAŁA², ANETA CZERWIAK¹

¹Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach
Wydział Nauk o Zdrowiu

²Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Katedra Profilaktyki Zdrowotnej
Kierownik: prof. dr hab. med. Jacek Wysocki

Streszczenie

Sport staje się popularną dziedziną sponsoringu i niemal każda jego dyscyplina wymaga dofinansowania. Sponsorowanymi są zatem indywidualni sportowcy, kluby, imprezy o zasięgu lokalnym, ogólnokrajowym lub światowym. Współczesny sponsoring ogarnął niemal wszystkie dyscypliny sportowe i rekreację ruchową. Sport jest zaś obszarem sprzyjającym rozwojowi tzw. pełnego sponsoringu, który dotyczy oferowania organizatorowi środków finansowych i rzeczowych niezbędnych do kompleksowej organizacji imprezy. Celem artykułu jest charakterystyka sponsoringu jako skutecznego instrumentu kreowania pozytywnego wizerunku sponsora. W oparciu o literaturę dokonano także zróżnicowania pokrewnych pojęć. Sponsoring pełni istotną rolę w życiu społecznym przynosząc korzyści zarówno sponsorowi, jak i sponsorowanemu. Stanowi kluczowy instrument kształtowania pozytywnego wizerunku firmy przyczyniając się do budowania zarówno sympatii, jak i zaufania w lokalnym otoczeniu.

Słowa kluczowe: imprezy sportowe, sport, sponsoring.

Summary

The sport becomes a popular field of sponsorship and almost every discipline need to be bailout. Sponsored are individual sportsmen, clubs; local, countrywide or worldwide events.

The present sponsorship ranged almost every sport's discipline and recreation. The sport is a special field that is favourable to the full sponsorship. This concerns offering financial and material resources to the organizer which are essential for the comprehensive event organization.

The aim of the article was to characterise the sponsorship as a effective tool of the sponsors positive image creation. On the basis of literature there was also made the diversity among the related notions.

The sponsorship plays an important role in social life and benefit both sponsor and sponsored. The sponsorship is a fundamental tool of creating positive company's image contributes to build sympathy and trust in the local environment.

Key words: sport events, sport, sponsorship.

USŁUGI MEDYCZNE JAKO PRODUKTY MARKETINGU SPOŁECZNEGO

MEDICAL SERVICES AS SOCIAL MARKETING PRODUCTS

ANDRZEJ KLAMEREK

Zakład Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: dr hab. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Produkt to wszystko to, co można zaoferować nabywcom na rynku a przeznaczone do konsumpcji, użytkowania lub dalszego przerobu. Oprócz rzeczy fizycznych produktem jest również usługa, czynność, organizacja, technologia czy też idea.

Produkty dzielą się na konsumpcyjne i przemysłowe. Konsumpcyjne, bo to one są przedmiotem uwagi, są to dobra i usługi przeznaczone dla finalnego konsumenta.

Usługi to produkty niematerialne, różnego rodzaju działalności o znacznym zróżnicowaniu i wahaniach jakości, które trudno skontrolować przed zakupem.

Produktem instytucji ochrony zdrowia, tym samym ich marketingu, mogą być: produkt materialny w postaci aparatury medycznej, usługa szpitalna lub ambulatoryjna, instytucja czyli szpital, osoba – specjalista medyczny czy też idea – zdrowy styl życia.

Nowe usługi medyczne wymagać będą zróżnicowanego nakładu inwestycyjnego, jak również zaangażowania w szkolenie personelu celem podniesienia jakości usług medycznych.

Determinantem jakości usług we współczesnej opiece zdrowotnej są postęp techniczny i społeczny.

Słowa kluczowe: produkt, usługa jako produkt niematerialny, jakość, standard.

Summary

Products amount to everything which is designed for consumption, used or further processed and can be offered to buyers on the market. Products are not only physical things but also services, organizations, technologies or ideas. They can be divided into industrial ones or those designed for consumption. Products designed for consumption, the description of which is the aim of the paper, are goods or services for the final consumer. Services, on the other hand, are non – material products, various activities of different quality, which can hardly be controlled before purchase of the product. Products of health care institutions and their marketing may include material products such as medical equipment, hospital or outpatient clinic services, institution such as a hospital, a person who is a medical professional or an idea such as an idea of healthy lifestyle. New medical services will demand not only investment input but also staff who is committed to training to increase quality of medical services. Technical and social progress is a determinant of quality of service in contemporary health care.

Key words: product, service as a non – material product, quality, standard.

ZARZĄDZANIE CZYNNIKIEM LUDZKIM W OPIECE ZDROWOTNEJ

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT IN HEALTH CARE

ANDRZEJ KLAMEREK

Zakład Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: dr hab. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Istotne w zarządzaniu są odpowiednie cechy przywódcze, które zwiększają skuteczność działania. Wyróżniamy zachowania przywódcze skoncentrowane na zadaniach, na pracownikach, zachowania inicjujące strukturę, zachowanie mające wzgląd na innych. Ważne w procesie zarządzania zasobami ludzkimi w zakładach opieki zdrowotnej zdają się być także regularne oceny pracowników, które umożliwiają diagnozę potencjału rozwojowego pracownika oraz pozwalają na optymalne wykorzystanie jego zdolności, kwalifikacji i planowania ścieżki jego rozwoju. Właściwie przeprowadzona ocena wydajności i efektywności pracowników pełni rolę motywacyjną i komunikacyjną. Jest także źródłem wielu wartościowych informacji o pracownikach, stanowiskach pracy oraz o ich wzajemnych relacjach. Przełożeni zyskują wiedzę o potencjale zawodowym pracowników, czyli o kwalifikacjach, możliwości rozwoju, zdolności do podejmowania decyzji. Kierownicy otrzymują w ten sposób informacje o osiągniętych przez podwładnych efektach pracy – stopniu, jakości i terminowości realizacji wyznaczonych zadań, umiejętności organizacji pracy i samodzielności. Zarządzanie zasobami ludzkimi wymaga wielu umiejętności i wiedzy. Bardzo istotnym czynnikiem są także pieniądze, które umożliwiają zapewnienie pracownikom odpowiedniego wynagrodzenia i systemu świadczeń.

Słowa kluczowe: organizowanie, kontrolowanie, motywowanie, przywództwo, zarządzanie strategiczne.

Summary

Leadership characteristics which enhance effectiveness of one's actions are necessary for managers. These characteristics include leadership actions focused on tasks, on employees, actions initiating structure and actions with regard to others. Regular employee evaluation which enable employees' developmental potential diagnosis and optimal use of their abilities and qualifications as well as planning their professional development path seem to be of importance in human resources management in health care. Proper evaluation of employee effectiveness and efficacy is a tool for communication and a motivating factor. It is also a source of valuable information about employees, workplaces and their mutual relations. Supervisors also receive information about professional potential of selected employees namely their qualifications, potential and ability to make decisions. Thus they also receive information about work results of selected employees – quality of their work, if their tasks are finished on time, employee's ability to organize work and independence. Human resources management requires both knowledge and competence. One should also bear in mind that financial factor ensures adequate remuneration and fringe benefits.

Key words: organizing, controlling, motivating, leadership, strategic management.

BEZPIECZEŃSTWO A ZAGROŻENIA CYWILIZACYJNE I KRYZYSY

SAFETY, RISK FACTOR AND CRISIS

BARTŁOMIEJ JURAS, JOANNA ZDANOWSKA, AGNIESZKA KRAWCZYK

Zakład Zarządzania i Organizacji
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: dr hab. n. hum. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Poczucie bezpieczeństwa to coś do czego przywiązujemy coraz większą wagę. Informacje o zagrożeniach cywilizacyjnych i katastrofach naturalnych oraz chociażby o nowych szczepach wirusa grypy najpierw „Ptasiej” teraz „Świńskiej”, wywierają wrażenie nieuchronności nadejścia kryzysu. Analiza pojęć i zagadnień z tej tematyki jest celem tego artykułu.

Słowa kluczowe: zagrożenia cywilizacyjne, kryzys, bezpieczeństwo.

Summary

Nowadays, sense of security is very important thing. Informations about civilization threats, natural catastrophis or new strains of influenza are the symptoms of coming crisis. The analisis of concepts, questions and problems in the field of crisis is the main purpose of this publication.

Key words: risk factors, crisis, safety.

INNOWACJE TECHNICZNE W ZAKŁADACH OPIEKI ZDROWOTNEJ

INNOVATION IN HEALTH CARE ORGANIZATIONS

PIOTR STAWNY

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Zakład Organizacji i Zarządzania

Kierownik: dr hab. n. hum. Maria Danuta Głowacka

Streszczenie

Dzięki znacznemu postępowi w biochemii, biologii molekularnej, biotechnologii, inżynierii medycznej i wielu innych naukach pojawiają się nowe możliwości zastosowania osiągnięć nauki i techniki w działaniach medycznych. Jednak prowadzone od 1999 roku reformy w ochronie zdrowia nastawione są głównie na podział odpowiedzialności, stworzenie nowej struktury własności i doprowadzenie do większej efektywności finansowej. Nie biorą one jednak pod uwagę szerokiego dostępu do innowacyjnych technik medycznych. Tymczasem należy przyznać, że nowoczesne technologie medyczne a także innowacyjne podejście do zarządzania stają się nieodłącznym elementem prawidłowego funkcjonowania sektora ochrony zdrowia, a dostęp do innowacji jest kluczowy dla modernizacji i wzrostu jakości opieki zdrowotnej. Dlatego też w niniejszej pracy podjęto próbę pokazania konieczności dostępu do innowacji przy realizacji świadczeń medycznych.

Słowa kluczowe: medyczna aparatura techniczna, innowacje, zakład opieki zdrowotnej.

Summary

With development of biochemistry, molecular biology, biotechnology and medical engineering there are occurring new possibilities of usage science and technology in medical activities. But health care reforms are going mainly to share responsibility, create new property structure and better financial efficiency. Reforms aren't paying attention on access to innovative medical technologies. While it is necessary to say that modern medical technologies and innovative management are main elements of health care proper functioning. Access to innovation is fundamental for modernization and high quality of health care. That's why this thesis tries to show necessity of access to innovations in realization of medical services.

Key words: medical apparatus, medical equipment, innovation, health care organizations.

CZŁOWIEK CHORY W ŚRODOWISKU WIEJSKIM W OKRESIE DRUGIEJ RZECZYPOSPOLITEJ

A SICK MAN IN THE RURAL AREAS DURING THE SECOND REPUBLIC OF POLAND

MAŁGORZATA POSŁUSZNA

Zakład Edukacji
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: dr Mirosława Cyłkowska-Nowak

Streszczenie

Celem pracy była próba ukazania sytuacji człowieka chorego w środowisku wiejskim w okresie Drugiej Rzeczypospolitej. Wieś w omawianym okresie była siedliskiem chorób zakaźnych. Przyczyniały się do tego przede wszystkim niekorzystne warunki materialne, zła sytuacja mieszkaniowa i niski poziom kultury ogólnej i sanitarno-higienicznej, jako wynik długoletniego zaniedbania. Nie bez znaczenia pozostawała również działalność ówczesnych władz państwowych w dziedzinie ochrony zdrowia, form organizacyjnych i społecznego działania w kierunku zapewnienia opieki lekarskiej ludności wiejskiej.

W środowisku wiejskim największe niebezpieczeństwo stanowiła gruźlica. Groźną chorobą był też dur brzuszny i jaglica. Mieszkańcy wsi cierpieli także z powodu przepracowania. Praca w trudnych warunkach powodowała wśród dorosłych przedwczesną starość, a u młodocianych przedwczesną rozedmę płuc i przerost serca. Bardzo typowe dla tego środowiska były również choroby reumatyczne.

Słowa kluczowe: choroba, środowisko wiejskie, Druga Rzeczypospolita.

Summary

The purpose of this study was to attempt to highlight the situation of human patient in rural areas during the Second Republic. Country, over the period, was the habitat of infectious diseases.

To contribute to this primarily material disadvantage, poor housing situation, low level of culture and the overall health and hygiene, as a result of years of neglect. There has also been irrelevant activities of the then government in the field of health care, organizational and social action to ensure health care in rural areas.

In the rural areas represented the greatest danger of tuberculosis. Severe disease was also typhoid and trachoma. Residents of the village also suffered due to a recasting. Working in difficult conditions caused among adults premature aging and the juvenile stage pulmonary emphysema and cardiac excess. Very typical for this environment were also rheumatic diseases.

Key words: disease, rural environment, the Second Republic.

ALBERT SCHWEITZER W POZNANIU – ZAPOWIEDZI I SPRAWOZDANIA

ALBERT SCHWEITZER IN POZNAN – ANNOUNCEMENTS AND REPORTS

MARCIN CYBULSKI, BOGUSŁAW STELCER, WOJCIECH STRZELECKI

Zakład Psychologii Klinicznej
Katedra Organizacji i Zarządzania Wydziału Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: dr n. biol. Ewa Mojs

RECENZJA KSIĄŻKI H. KNAPPA „KOMUNIKACJA W TERAPII”

THE REVIEW OF THE BOOK: THE COMMUNICATION IN THERAPY BY H. KNAPP

MAIA STANISŁAWSKA-KUBIAK, WOJCIECH STRZELECKI

Zakład Psychologii Klinicznej
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: dr n. biol. Ewa Mojs